JOAN OF ARC: THE MAID OF ORLÉANS AND THE FIGHT FOR DIVINE FREEDOM

Alina-Daiana Vaș
PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca, North University Center of Baia Mare

Abstract: Joan of Arc, born in 1412 in France, was a young peasant girl who believed she was chosen by God to lead France to victory during the Hundred Years' War. At the age of 17, she convinced Charles VII to allow her to lead an army, where she played a key role in lifting the siege of Orléans in 1429. Her military successes and divine visions made her a symbol of hope for the French. However, she was captured by the English, tried for heresy, and burned at the stake in 1431 at just 19 years old. Joan was later exonerated, canonized as a saint by the Catholic Church in 1920, and remains a powerful symbol of courage and faith.

Keywords: courage, faith, freedom, sacrifice, inspiration

Viața Ioanei d'Arc - fecioara din Orleans

Una dintre cele mai cunocute personalități feminine arse pe rug a fost Ioana d'Arc. Joan of Arc sau Jeanne d'Arc (n. 6 ianuarie 1412 – d. 30 mai 1431) este una din figurile emblematice ale Franței și sfântă a Bisericii Catolice dar și foarte controversată întrucât unii autori au considerat că era de fapt schizofrenică (din cauza susținerilor sale repetate că auzea voci)[1].

În limba engleză prenumele ei a fost repetat ca Joan încă din secolul al XV-lea, deoarece acesta a fost singurul echivalent englezesc pentru forma feminină a lui John în timpul vieții sale. Semnăturile ei supraviețuitoare sunt toate scrise Jehanne fără nume de familie. În franceză, numele ei este redat astăzi întotdeauna ca Jeanne d'Arc, reflectând ortografia modernă a prenumelui ei. Numele de familie Arc este o traducere a lui d'Arc, care în sine este o aproximare franceză din secolul al XIX-lea a numelui tatălui ei. Apostrofurile nu au fost niciodată folosite în numele de familie franceză al XV-lea, ceea ce duce uneori la confuzii între numele de locuri și alte nume care încep cu litera D. Pe baza înregistrărilor latine, care reflectă o diferență, numele tatălui ei era mai probabil Darc. Ortografia era, de asemenea, fonetică, iar înregistrările originale îi produc numele de familie în cel puțin nouă forme diferite, cum ar fi Dars, Day, Darx, Dare, Tarc, Tart sau Dart[2].

A fost supranumită de naționaliștii francezi fecioara din Orleans". Ioana d'Arc s-a născut într-o epocă medievală, într-o regiune rurală a Frantei, ca fiică a unei familii obişnuite de ţărani. În circumstanţe normale ar fi trebuit să-şi trăiască viaţa în mod paşnic, să se căsătorească şi să crească apoi copii. Ar fi trebuit să aibă o viaţă împlinită, dar destul de banală. Dar cursul firesc al vieţii avea să se sfârşească într-o după-amiază însorită. Această fată simplă a acceptat misiunea de a salva Franţa, patria sa iubită, împinsă de voinţa divină în tumultul Războiului de o sută de ani. Este acuzată de erezie de către Universitatea din Paris, care cere să fie judecată de tribunalul Inchiziției. Este arsă pe rug, la 30 mai, în piața Vieux-Marche din Rouen.Moare strigând numele lui Iisus, convinsă că și-a îndeplinit misiunea[3].

[1] *Pagini de aur din istoria universală Vol.2,* Nr.7-Ioana d'Arc, Editura Porţile Orientului, Iași, 2003, p. 77.
[2] Constanţiu Dinulescu, *Ioana D`Arc – victima unei înscenări judiciare*, în Revista de Ştiinţe Juridice, nr. 1/2008, p. 194.
[3] *Ioana d'Arc (100 de personalități, Oameni care au schimbat destinul lumii, nr. 74)*, Editura DeAgostini, 2007, p. 65.

O bine-cunoscută legendă, care a rămas o simplă teorie, a circulat o vreme în legătură cu Ioana d'Arc. Legenda fascinantă care a avut ceva răsunet se referea la faptui că Ioana era, în realitate, era fiica nelegitimă a reginei Isabeau, regina-mamă a Franţei şi a ducelui de Burgundia, care a fost ulterior încredinţată unei familii adoptive din Domremy. Potrivit acestei teorii, Ioana s-a născut în anul 1407. În realitate, Isabeau de Bavaria, a dat naştere unui copil în acel an, dar se spune că acela era băiat şi a murit la câteva ore după naştere. Dacă acel copil ar fi fost o fată care a supravieţuit şi ulterior a devenit Ioana d'Arc, atunci înseamnă că era sora vitregă a lui Carol al VII-lea. În acea vreme nu era ceva neobişnuit ca atât copiii legitimi, cât şi cei rezultaţi din afara căsătoriei să fie crescuţi împreună, astfel că nu era necesar ca Ioana să fie dată în grija unor părinţi adoptivi, prin urmare această teorie este foarte puţin credibilă. Existenţa unor astfel de teorii poate oferi măsura dimensiunii dramatice a evenimentelor care au înconjurat-o pe această fată miraculoasă şi care a dăinuit în imaginaţia colectivă a oamenilor[4].

Anglia şi Franţa, despărţite doar de un coridor îngust de mare, se aflau în plin război între 1337-1453. Conflictul se declanşase încă din secolul anterior, ambele tabere invocând dreptul la „tronul crinilor" şi suzeranitatea asupra unor teritorii importante. La acea vreme, de nicăieri, a apărut o tânără fecioară purtând mesajul Domnului înaintea delfinului Franţei, prinţul Carol de Valois, care pierduse Parisul în favoarea englezilor. Fecioara era nimeni alta decât Ioana d'Arc, o tânără din Lorena. Regatul Franţei se afla în pragul distrugerii deoarece jumătate din teritoriul său era ocupat de englezi, iar disputele interne dintre seniorii feudali ce luptau pentru supremaţie nu mai conteneau. Apariţia acestei fecioare, susţinută de mesajul Divinității a condus în mod miraculos victoria Franţei. Victoriile sale fenomenale şi credinţa nectintita în Dumnezeu au dus, în cele din urmă, la sanctificarea ei de catre Biserică. In timpul vieții a fost condamnată ca vrăjitoare şi a fost arsă pe rug. La vârsta de 13 ani, Ioana d'Arc aude „voci" care îi comandă să meargă la Bourges și să salveze regatul. În anul 1428, locuitorii din Domremy fug din fața armatelor anglo-burgunde, care dau foc bisericii. Ioana este martoră la violarea și uciderea surorii sale, Catherine, de către soldații englezi.

Inițierea

În mintea Ioanei se formase o imagine, prin care o voce o cheamă la ea și îi dă o misiune, iar în jurul acesteia se aflau Arhanghelul Mihail, Sfânta Ecaterina și Sfânta Margareta înconjuraţi de o lumină divină[5]. Ioana era foarte frumoasă și tatăl ei, Jacques, spera că fiica sa va alege un bărbat şi îsi va întemeia o familie. Era îngrijorat de soarta Ioanei, deoarece avusese câteva vise cu ea în care o văzuse înconjurată de oşteni, îndreptându-se de casă. La trei ani de la prima viziune, Ioanei i s-a transmis că, pentru a salva Franţa, trebuia să-1 conducă pe delfinul Carol la Reims şi să-1 încoroneze drept rege al Franţei. Pentru a reuşi, i s-a spus că va trebui să ia parte personal la lupte şi să conducă oştile spre victorie. Travestirea în bărbat era interzisă de canoanele catolice, dar era imposibil să lupţi îmbrăcat ca o femeie. Vocea i-a poruncit să încalce această interdicţie. Fiind o adevărată creştină, Ioana nu putea să refuze voinţa divină, prin urmare, la vârsta de 16 ani şi-a acceptat destinul[6].

Audiența

Seniorul de Baudricourt a refuzat sa-i acorde Ioanei o audiență, dar aceasta nu a renunţat. O lună mai târziu, şi-a făcut apariţia în faţa porţilor castelului pentru a-1 determina pe nobilul senior de Baudricourt să asculte ce avea sa-i spună. Zvonuri despre o fată întoarsă de mesajul lui Dumnezeu au început să se răspândească rapid, fusese trimisă să-1 ducă pe delfinul Carol de la Chinon la Reims (cetatea de încoronare a regilor Franţei), unde sa-i pregătească încoronarea, iar mai apoi să ridice asediul asupra Orleansului. Baudricourt a fost gata să-i accepte misiunea, dar, înainte de a-i acorda permisiunea să plece, i-a cerut

[4] *Ibidem,* p. 65.
[5] *Ibidem,* p. 68.
[6] *Ibidem*, p. 68.

episcopului oraşului să-i indice, dacă Ioana era vrăjitoare sau nu. Înainte de a pleca spre Chinon, i s-au dat ca însoţitori doi cavaleri împreună cu scutierii lor, un arcaş şi un sol care să poarte un mesaj către delfin. Ioana şi-a tăiat părul şi s-a îmbrăcat în haine bărbăteşti. La mijlocul lunii februarie, Ioana împreună cu însoţitorii ei au părăsit Vaucouleurs. Baudricourt o trimisese la delfin, dar avusese grijă ca în acel mesaj să includă numai cuvinte neutre, care nu erau nici încurajatoare, dar nici negative la adresa acesteia. Ioana d'Arc a avut o revelaţie divină în timp ce îşi pregătea armura, o revelaţie în care Domnul îi indica oraşul Tours ca poziţie a săbilor pe care le pregătise pentru ea. A trimis-o imediat pe servitoarea ei la biserica St.Catherine de Fierbois din Tours pentru a găsi săbiile ascunse în spatele altarului pe care apoi să i le aducă[7].

Această slujnică a căutat în locul indicat şi a găsit cinci săbii decorate cu semnul crucii. Săbiile erau ruginite, dar odată ce au fost lustruite şi ascuţite din nou şi rugina a fost îndepărtată, arătând de parcă ar fi fost noi. Deşi Ioana a primit în dar de la episcopi cinci teci pentru săbii din catifea şi postav ţesut cu aur, nu a intenţionat să le folosească. Și-a confecţionat câteva teci solide din piele pentru a le păstra[8].

Prelații si teologii, însoțiți de anturajul regal, au constatat că Ioana nu era suspectă de înșelătorie. Astfel, ea a primit un echipament militar bărbătesc, o escortă, fiind recunoscută de către comandanții militari. Delfinul, care astepta căderea Orleansului, aflat de multă vreme sub asediul armatei comandate de Talbot, a început să fie convins de ascendentul Ioanei d'Arc asupra moralului trupelor. În ziua bătăliei pentru Orleans, Ioana d'Arc a apărut pe câmpul de luptă îmbrăcată într-o armură albă si purtând propriul ei steag. Această aparitie a impresionat profund ambele tabere, pentru că nimeni nu mai văzuse vreodată o femeie pe câmpul de bătălie. Luptând alături de soldații ei, târându-se alături de ei prin noroaie și încurajându-i, Ioana d'Arc a obținut o victorie împotriva englezilor care a ridicat foarte mult starea de spirit a francezilor.

Tratativele de pace

După ce Carol al VII-lea a devenit rege, nu a mai tolerat nicio interferenţă în puterea conferită de prerogativele regale. Prezenţa Ioanei d'Arc şi a nobililor, precum ducele d'Alencon şi Gilles de Rais ce plănuiau mereu o nouă campanie, era văzută ca un obstacol pentru o guvernare prin forţa legii, aşa cum îi propuneau Georges de la Tremoille şi arhiepiscopul de Chartres. Dregătorii au început să uneltească pentru dezintegrarea grupului Ioanei d'Arc. La Hire a fost trimis în Normandia şi Bastardul a fost cantonat cu trupele în Orleans[9].

Această măsură a avut aprobarea tacită a lui Carol al VII-lea, ce simţea o anumită dezamăgire faţă de Ioana după ce aceasta eşuase în cucerirea Parisului. În plus, pentru a diminua legendele ce începuseră să circule despre forţa mistică dovedită de Ioana, Tremoille a adus la Curte o fată, pe numele ei Caterina, despre care se spunea că ar fi avut viziuni cu Fecioara Maria. În mod firesc, Caterina a prezis victoria Burgundiei. Ioana d'Arc a refuzat să se angajeze într-o polemică cu ea şi i-a spus pur şi simplu: „Du-te înapoi la soţul tău şi ai grijă cum se cuvine de casă şi familia ta"[10].

În acea perioadă, ducele de Burgundia formase o alianţă cu Anglia, iar în octombrie, a fost desemnat de ducele de Bedford ca reprezentant al său în Franţa. În luna noiembrie, Ioana d'Arc a primit poruncă de a porni împotriva castelului La Charite-sur-Loire, aflat în zona Franţei centrale, controlat de un grup de briganzi. În realitate, acesta era un complot pus la cale din interiorul palatului regal pentru a o îndepărta de Paris. Deşi a reuşit să înfrângă

[7] Constanţiu Dinulescu*, op. cit.,* p. 193.
[8] *Ioana d'Arc (100 de personalități, Oameni care au schimbat destinul lumii, nr. 74)*, Editura DeAgostini, 2007. p. 69.
[9] Constanţiu Dinulescu, *op. cit.,* p. 189.
[10] Constanţiu Dinulescu, *op. cit.,* p. 189.

rezistenţa unor castele învecinate care-i susţineau pe briganzi, atunci când a ajuns la castelul La Charite-sur-Loire era deja sfârşitul lui noiembrie. Iarna grea începuse să se facă simţită, iar fluviul Loara a îngheţat, tăindu-i liniile de aprovizionare. Încercarea de a cuceri castelul a eşuat şi, o lună mai târziu, a fost forţată să se retragă. Încetarea stării de război cu Burgundia a fost extinsă până în luna martie a anului 1430, după ce s-a convenit sa se înceapă viitoarele tratative de pace. În aprilie, pacea nu era încă o prioritate a ambelor tabere. În schimb, se plănuia o invazie a oştilor burgunde în teritoriile regale franceze. În acel moment, Carol al VII-lea a înţeles în sfârşit că tratativele de pace nu erau decât o cursă. În aceeaşi lună, în timp ce comanda un corp de oaste de doar două sute de oşteni, Ioana d'Arc a auzit din nou vocea Domnului. Vocea a avertizat-o că în curând va fi luată prizonieră.

Arestarea Fecioarei din Orleans

În ziua de 6 mai, arhiepiscopul de Chartres a trimis o comunicare scrisă, ducelui de Burgundia din Compiegne, un oraş de pe râul Oise, declarând începerea ostilităţilor. Ioanei d'Arc i s-au adus la cunoştinţă aceste evenimente, a poruncit adunarea oştirii şi a pornit cu toate forţele spre Compigne. Câteva zile mai târziu, când a ajuns in acele locuri, oastea inamică abandonase deja oraşul distrus. În dimineaţa următoare, a traversat râul Oise şi a atacat armata burgundă staţionată pe celălalt mal. În timpul luptei, peste armură a purtat o mantie roşie cu diverse încrustaţii bătute în aur şi argint. Apariţia ei a ridicat moralul trupelor. Al doilea atac al armatei sale i-a permis să se apropie de poziţia principală a inamicului. Cu toate acestea, cel de-al treilea asalt, plănuit pentru după-amiază, era aşteptat de către o oaste engleză venită în ajutorul burgunzilor. Aceştia au aşteptat cu răbdare un moment potrivit. Când Ioana a ajuns la porţile cetăţii, forţele inamice erau pe urmele ei, astfel că apărătorii oraşului Compigne au ridicat podul de la intrare şi au închis porţile, lăsând-o în afara zidurilor. Fecioară a fost înconjurată de duşmani şi a fost luată din şaua calului. Încă purtând mantia roşie cu care reuşise să-şi sperie inamicii, a încercat să-şi încurajeze colegii dezorientaţi[11].

În cele din urmă, s-a predat unui cavaler burgund, fiind încredinţată că şi-a împlinit rolul pe care îl încredinţase vocea divină. Englezii, care o răscumpăraseră de la burgunzi, au dus-o la Paris, unde era plănuit să fie încredințată unui tribunal ecleziastic sub acuzaţia de erezie, o învinuire ce fusese formulată de catedra de teologie a Universităţii din Paris ce se afla sub influenţa taberei anglo-burgunde. Personajul care a fost însărcinat cu organizarea procesului a fost Pierre Cauchon, prelatul care fusese pus într-o postură ridicolă, atunci când delfinul intrase în Reims.

Închisoarea

În mod obişnuit, o acuzaţie de erezie era judecată prin intermediul unui proces religios, fiind obligatoriu ca acuzatul să fie ţinut într-o celulă din incinta unei biserici, dar în cazul Ioanei d'Arc, englezii au ţinut-o în închisoarea din Rouen. Se spune că prizoniera a fost ameninţată şi supusă la violenţe de neimaginat, încât atunci când a apărut în faţa tribunalului, chipul ei era umflat, iar corpul era acoperit cu vânătăi şi tăieturi. În 1431, înainte de începerea procesului preliminar, a fost supusă încă o dată unei examinări minuţioase pentru a se constata starea de virginitate. Exista credințe precum că dacă era vrăjitoare, trebuia să fi participat neapărat la orgii sexuale în compania Diavolului. Soţia ducelui de Bedford a fost cea care a examinat-o pe Ioana. Fecioria Ioanei a fost atestată şi au fost date ordini clare pentru ca nimeni să nu se atingă de ea. Procesul a început în ziua de 21 februarie, precedat de şase audieri ale prizonierei de către inchizitori, şi s-a ţinut în sala de bal a castelului din Rouen, în timp ce interogatoriile suplimentare au avut loc în temniţa unde era închisă. Fiecare şedinţă de judecată a durat mai mult de zece ore, desfăşurându-se timp de mai multe zile la

[11] Barrett, W.P., *The Trial of Joan of Arc,* Tradus în engleză din documentele originale latine și franceze, 1932, disponibil pe : https://sourcebooks.fordham.edu/basis/joanofarc-trial.asp .

rând. Ioana d'Arc şi-a păstrat atitudinea sinceră şi hotărâtă de adevărată creştină. Purtarea ei a rămas aceeaşi şi în timpul procesului principal. Astfel, a rămas fermă în credinţa ei împotriva oricăror încercări de a o determina să-şi recunoască erezia. În mod inevitabil, rezistenţa fizică şi psihică i-a fost pusă la grea încercare, iar starea ei de sănătate a avut de suferit din cauza oboselii cronice. Ioana d'Arc nu s-a lăsat impresionată, chiar dacă a fost amenintată cu tortură fizică. În ziua de 30 mai 1431, condamnata a fost dusă la eşafod pentru a fi executată, de fapt, un rug ce fusese ridicat în oraşul Rouen. În timpul citirii sentinţei, atunci când episcopul l-a acuzat pe Carol al VII-lea că nu făcuse nicio încercare pentru a o salva, Ioana a ridicat vocea cu mânie, spunându-i acestuia: „Regele nostru îşi iubeşte Biserica şi credinţa mai mult decât voi toţi la un loc''. În faţa eşafodului, i s-a încredinţat spre citire sentinţa, care stipula că, în cazul în care nu se va căi pentru păcatele comise, va fi arsă pe rug. În cele din urmă, a acceptat să-și renege faptele și a făcut un semn al crucii pe pergamentul pe care era înscris jurământul solemn de căinţă[12].

Despre proces

Cu puțin peste cinci sute de ani în urmă a avut loc un proces în cartierul general și în capitala regelui Angliei din Franța, un proces care a devenit al doilea ca importanță doar în urma Procesului lui Hristos. Adepții Servitoarei au crezut că vine de la Dumnezeu și o considerau ca profet, sfânt și idol militar. Burgundienii și englezii au fost loviți de frică la succesul ei și când a fost capturată, au condamnat-o ca vrăjitoare. Procesul-verbal al procesului său a fost tradus de Thomas de Courcelles, unul dintre judecătorii ei, și de Guillaume Manchon, notar de proces, în limba latină din procesele-verbale preluate zilnic în timpul procesului, împreună cu toate formele de scrisori de brevet emanate de Pierre Cauchon, episcop de Beauvais, Jean Le Maistre, vice-inchizitor al credinței, doctorii Universității din Paris și alți demnitari. Au fost făcute cinci exemplare ale înregistrării oficiale. Manchon, notarul, a scris trei cu propria sa mână: unul a fost dat inchizitorului, altul regelui Angliei, al treilea lui Pierre Cauchon. Aceste cinci exemplare au fost semnate și autentificate de notarii Manchon, Boisguillaume și Taquel și au primit sigiliul judecătorilor. Sursa originală a acestor manuscrise a fost procesul-verbal în franceză pe care notarul Manchon a scris-o. Pentru a-l cita pe Champion, „Cu colegii săi Pierre Taquel și Boisguillaume, Manchon a înregistrat în fiecare dimineață, în timpul procesului, întrebările și răspunsurile lui Jeanne. După déjeuner, cei trei notari au lucrat la rândul lor pentru a ordona dosarul. Au trebuit să-și facă treaba cu atenție, pentru că Jeanne răspundea cu prudență: de fiecare dată când era întrebat despre un punct deja tratat, nu răspundea din nou; îi punea pe notari să-și citească răspunsurile anterioare. Ea a fost închisă, nu în închisoarea ecleziastică unde femeile ar fi urmat-o, ci în Castelul din Rouen, la acea dată cetatea engleză, guvernată de contele de Warwick. Jeanne a fost atent păzită și a fost ținută în fiare chiar și atunci când era extrem de bolnavă. Paznicii ei au enervat-o și au abuzat-o și ea a trăit cu frică constantă de ei, deși Warwick i-a reținut oarecum, pentru că era o prizonieră valoroasă; englezii plătiseră 10.000 de lire sterline pentru ea. Zece sau doisprezece franci fiind prețul unui cal[13].

Cu siguranță nu a existat în istorie un proces mai dramatic sau oribil decât al ei. Șaizeci dintre cei mai abili politicieni și academicieni, înzestrați cu autoritate nu mai puțin impresionantă pentru că aceasta a fost în mare parte uzurpată, au fost chemați de stăpânii lor militari pentru a încerca, sub formele elaborate ale legii.

Participanți la judecată

Au fost prezenți reverendul, avocați, doctori în teologie sacră, doctori în drept canonic și drept civil, arhidiaconul, medici și preoți. În consecință, la sfatul și deliberarea celor prezenți, s-a decis și decretat ca venerabilul și discretul maestru Jean d'Estivet, canonic al

[12] W. P. Barrett, *op. cit.*
[13] W.P Barrett, *op. cit.*

bisericilor catedralei din Beauvais și Bayeux, să exercite în proces funcția de promotor sau procuror general. Maestrul Jean de La Fontaine, maestru în arte și licențiat în dreptul canonic, a fost hirotonit consilier, comisar și examinator. La funcția de notari sau secretari erau desemnați maestrul prudent și cinstit Guillaume Colles, numit și Boisguillaume, și Guillaume Manchon, preoți, notari de către autoritatea apostolică și imperială la curtea arhiepiscopală din Rouen; iar maestrul Jean Massieu, preot, decan bisericesc din Rouen, a fost numit executant al poruncilor și convocărilor emanate de autoritatea noastră. Inchizitorii adunaţi pentru proces erau toţi distinşi teologi, inclusiv acel episcop Pierre Cauchon, care fusese desemnat judecător în mod fraudulos[14].

Acuzarea

Judecătorii au spus că este o vrăjitoare, un prooroc fals, o chemare a spiritelor rele, superstițioasă, implicată și dată artei magice, gândind răul în credința catolică, schismatic, în articolul „*Unam Sanctam*", și în multe alte articole ale credinței, sceptica și vicleana, blestemata și lucrătoare de rău, hulitoare față de Dumnezeu și sfinții Săi, scandaloasa, perturbatoare și obstrucționanta a păcii, incitantă la război, însetată de sânge uman, încurajându-l să fie vărsat. După ce a abandonat cu desăvârșire și nerușinare modestia care i se potrivea sexului și-a îmbrăcat indecent rochia nepotrivită și a luat starea bărbaților de arme, iar pentru asta și alte lucruri abominabile pentru Dumnezeu și pentru om, contrar legilor atât divine cât și naturale, și disciplinei bisericești, având disprețul lui Dumnezeu, a permis și s-a lăsat adorată și venerată, dându-i mâinile să fie sărutate; eretica sau cel puțin vehementa suspectă de erezie, ca după divin și canonic, trebuia sancționată și corectată canonic și legal, după cum se cuvinea acestor scopuri.

Interogatoriul

După ce a depus jurământul, Jeanne a fost întrebată despre numele și prenumele ei. La care a răspuns că în propria țară a fost numită Jeannette și, după ce a venit în Franța, a fost numită Jeanne. Despre numele ei de familie a spus că nu știe nimic. În consecință, a fost întrebată despre districtul din care a venit. Ea a răspuns că s-a născut în satul Domrémy, care este unul cu satul Greux; iar în Greux se află biserica principală. Întrebată despre numele tatălui și al mamei sale, ea a răspuns că tatăl ei se numea Jacques d'Arc, iar mama ei Isabelle[15].

Jeanne a fost obligată să afirme și să jure că va răspunde articolelor menționate, fiecare în mod separat, după cum crede sau nu crede. Primul interogatoriu s-a desfăsurat pe parcursul a sase sedințe. După o amânare de o săptămână, timp în care Cauchon s-a sfătuit cu membrii completului la resedința sa, a avut loc un alt interogatoriu, urmat de conturarea concluziilor preliminare.

La întrebările dificile adresate de inchizitori, Ioana a răspuns cu o claritate de neimaginat pentru o simplă ţărăncuţă. Atunci când au întrebat-o dacă Arhanghelul Mihail era nud când i s-a arătat, aceasta a replicat: „Cum îşi poate închipui cineva că Domnul nu le-a pus veşminte la dispoziţie ingerilor săi?". Apoi, la întrebarea dacă sfinţii au păr, a răspuns: „Ce i-ar face pe aceştia să şi-l taie?" Judecătorii au început să fie iritaţi de faptul că interogatoriile nu mergeau pe calea pe care o plănuiseră iniţial. Au încercat chiar să o înşele, adresându-i o întrebare şi, înainte ca ea să răspundă, i-au adresat alta. Greu de crezut că această elită a teologilor vremii s-a purtat într-o manieră atât de prefăcută. Când şi aceste demersuri înşelătoare au eşuat, Cauchon a început să se concentreze pe acuzaţia de a fi purtat veşminte bărbăteşti în ciuda interdicţiei impuse de canoanele Bisericii Catolice. Atunci când a punctat această acuzaţie, Ioana i-a răspuns simplu că Dumnezeu i-a poruncit să se înveşmânteze în acest mod şi ea nu a făcut decât să se supună. Apoi, inchizitorii s-au gândit că, dacă vor fi

[14] *Ioana d'Arc (100 de personalități, Oameni care au schimbat destinul lumii, nr. 74)*, Editura DeAgostini, 2007, p. 69.
[15] W.P Barrett., *op. cit.*.

capabili să combată faptul că acel glas care s-a făcut auzit ar fi fost de origine divină, şi-ar fi putut întemeia acuzaţia de erezie pornind de la acest punct. Câteva zile la rând, a fost interogată mai multe ore, în timp ce era imobilizată cu un lanţ greu şi era forţată să stea in picioare. În cele din urmă, Ioana a căzut bolnavă din cauza epuizării. Chiar şi atunci când viaţa i-a fost ameninţată şi a fost nevoită să doarmă pe podele reci, nu a dat înapoi în faţa presiunii inchizitorilor, replicând: „Mă supun numai voinţei Domnului. În privinţa revelaţiilor la care am fost martoră, resping judecata oricărui om''[16].

Citirea articolelor de acuzare

Judecătorii menționați anterior, au cerut sfatul evaluatorilor. Când s-a văzut solicitarea și cererea promotorului și s-au auzit opiniile fiecărui evaluator, au ajuns la concluzia că articolele expuse de promotor ar trebui să fie citite și explicate în franceză numitei Jeanne și că ea ar trebui să răspundă la ceea ce știa, iar dacă existau puncte pentru care cerusera o întârziere pentru a răspunde, trebuia să i se acorde o întârziere rezonabilă.

În primul rând , maestrul Nicolas de Venderès a spus că, la primul articol, era necesar să o forțeze să depună jurământ. În al doilea rând, Promotorul plătise bine și era corect să o găsească vinovată dacă refuză să jure. Iar in al treilea rând, i se părea că ar trebui excomunicată. Iar dacă ea a fost condamnată la excomunicare, ei trebuie să procedeze împotriva ei, potrivit legii. Maestrul Jean Pinchon a cerut ca articolele să i se citească mai întâi înainte de orice deliberare, a mai spus că i se părea că este necesar să îi acorde Ioanei o întârziere de cel puțin trei zile înainte de a o excomunică. Acest lucru ar trebui să se facă deoarece, în dreptul civil, se acordă o grație de trei zile în care să depună jurământ înainte ca legea să acționeze.

În ceea ce privește astfel de chestiuni, clerul declară că blasfemiază împotriva lui Dumnezeu, disprețuindu-L pe El și sacramentele Sale, că încalca legea divină, Sfânta Scriptură și canoanele Bisericii, că gândește rău și greșește de la credință, că este plină de laudă deșartă, că este dată idolatriei.

În ceea ce privește astfel de afirmații, clerul o declară o trădătoare, perfidă, crudă, doritoare de vărsare de sânge uman, seducătoare, o instigatoare a tiraniei, o hulitoare a poruncilor și revelațiilor lui Dumnezeu.

Demersul procesului

În timpul prizonieratului, Ioana d'Arc a avut viziuni care o făceau să se îndoiască asupra rațiunii faptelor sale, în contextul acuzațiilor de erezie si vrăjitorie, cele mai grave dintre toate incriminările dictate de către Tribunalul Sfântului Oficiu (Inchiziția), arma juridică a Bisericii Romano-Catolice, care l-a avut ca mentor pe călugărul Ignatiu de Loyola.

Ioana d'Arc a fost initial anchetată de către juriști de la Universitatea din Paris, care au înaintat cazul tribunalului Inchiziției. Predarea Ioanei d'Arc către autoritătile eclesiastice era ultima etapă înainte de începutul procesului. Completul de judecată nu avea formulat un cap de acuzare clar, dar respecta fidel ordinul de a o inculpa. La 25 martie 1431, s-a încercat compromiterea Ioanei, prin „permisiunea" de a lua parte la Slujba de Paști, cu condiția de a renunța la hainele de bărbat. Ea a refuzat, pentru că nu avea haine feminine, dar gestul a fost interpretat ca un act de erezie, deoarece acuzata a evitat să meargă la slujba religioasă, accentuând acuzația de vrăjitorie. Între 26-28 martie 1431, asesorul d'Estivet a întocmit rechizitoriul, care conținea 70 de articole. Erau incriminate viziunile, puse pe seama vrăjitoriei, refuzul de a renunța la vestmintele bărbătești. La 14 mai 1431, s-a dat citire actului de acuzare, care avea 12 puncte, elaborat de către juriștii Universității din Paris[17].

Drept consecintă, Ioana d'Arc a fost condamnată la închisoare pe viată, fiind obligată să renege trecutul, faptele, să jure să nu mai poarte niciodată haine bărbătesti, în caz contrar

[16] W.P Barrett., *op. cit.*.
[17] Constanţiu Dinulescu, *op. cit.,* p. 187.

urmând a fi condamnată la ardere pe rug. Ea a semnat declarația de abjurare la 24 mai 1431, preferând să fie sub protecția Bisericii. Dar, după sentință, ea a fost dusă în aceeași temniță, tot sub paza englezilor. A decis, din nou, să se îmbrace în hainele bărbătești, făcând, fără să vrea jocul englezilor, care au considerat că erezia sa era acum indiscutabilă, prin violarea jurămintelor asumate.

Ulterior, Ioana d'Arc a retractat ea însăși jurământul, declarând: „Sunt gata să mă supun Sfântului Părinte de la Roma. Rog ca pricina mea să-i fie încredintată lui spre judecare. Să mă asculte el ce am de spus" (Papa Martin V)[18].

Cererea sa de rejudecare a fost respinsă categoric, fapt ce i-a atras condamnarea la pedeapsa capitală. Sentința, văzută ca o consecință a vinovăției sale (inscripționată pe o tăbliță, postată pe un stâlp al esafodului: ,,Ioana, care își zice Fecioara, apostată, vrăjitoare, hulitoare, blestemată, vampiră, slugă a Satanei, schismatică, eretică'') a fost executată la 30 mai 1432, în Piața Veche din Rouen. Episcopul Cauchon și-a dat seama că nu va reuşi să înfrângă credinţa Ioanei d'Arc, în consecinţă şi-a reînnoit ameninţările că o va supune torturii. Pentru a o intimida, a mutat judecata într-un loc din apropierea unui cimitir. În cele din urmă, când Ioana a fost înşelată de promisiunea că va fi eliberată din acea temniţă militară, a negat că ar fi auzit glasul Domnului şi a semnat jurământul de penitenţă. Din nefericire, aceasta era o capcană pe care i-a întins-o Cauchon, deoarece Ioanei i-au fost citite doar primele rânduri din acel act de penitenţă, care avea de fapt cincizeci de rânduri. Pentru că era analfabetă, nu putea să-şi dea seama de acest truc mârşav. Numai atunci când a auzit că era considerată o „eretică care se căieşte'' şi-a dat seama de ce semnase, dar era prea târziu pentru a mai îndrepta ceva. Pânâ şi Ioana d'Arc, care se confruntase fără să şovăie cu toate ameninţarile din jur şi își menţinuse credinţa de-a lungul procesului, a renunţat atunci când a fost adusă pentru execuţia prin ardere pe rug. Oricât de puternică era voinţa de care era călăuzita, nu a putut trece peste frica provocată de ameninţarea cu arderea pe rug. Ioana cunoştea pericolul ce plana asupra vieţii ei când a refuzat să se supună poruncilor inchizitorilor. Cum a fost posibil ca un astfel de caracter puternic să fie atât de înspimântat de execuţia prin ardere? Atât de mult încât numai ideea de a fi arsă i-a făcut inima să tremure. Nu există nicio îndoială că arderea de viu este într-adevar cumplită. Credința Ioanei nu era atât de slăbită, încât sa fie înfrânta doar de perspectiva unor suferinţe temporare.

Execuția

Când a descoperit că fusese înşelată, a regretat amarnic faptul că se dezisese de vocea şi mesajul lui Dumnezeu din cauza fricii de a nu fi arsă pe rug şi s-a adâncit într-o stare profundă de depresie. Fără să se gândească la consecinţe, s-a înveşmântat iar în straie bărbăteşti pentru a se proteja de privirile lacome ale temnicerilor şi, la trei zile după încheierea judecăţii, a retractat legământul solemn de căinţă. Asta îşi dorea şi Cauchon. Prin încălcarea jurământului, Ioana putea fi acuzată din nou de erezie şi exista posibilitatea de a o condamna ca vrăjitoare. Ioana a transmis lui Cauchon în timp ce acesta pregătea o nouă sentinţă: „Cu siguranţă am auzit vocea Domnului. M-am amăgit singură din pricina fricii de a nu fi arsă pe rug, dar nu-l voi mai minţi niciodată pe Dumnezeu.''[19].

În ziua de 30 mai, a fost luată şi dusă în Vieux-Marche, iar după ce Cauchon a dat citire sentinței, a fost împinsă către centrul pieţei, acolo unde fusese pregătit rugul. Tânăra l-a întrebat pe călău dacă poate lua o cruce cu ea pe rug. Călăul a meşterit rapid o cruce din lemne de foc, iar condamnata a strâns-o în dreptul inimii. Cu braţele legate la spate, l-a întrebat pe episcop dacă se poate aduce un crucifix din biserică care să fie ţinut în faţa ei în timpul execuţiei. Apoi, lemnele au fost stropite cu ulei şi catran şi au fost aprinse. Călăul aflat în apropiere şi-a dat seama că Ioana începuse să suspine. Suspinul s-a intensificat, odată ce

[18] W.P. Barrett, *op. cit.*

[19] *Ioana d'Arc (100 de personalități, Oameni care au schimbat destinul lumii, nr. 74)*, Editura DeAgostini, 2007, p. 70.

flăcările începuseră să cuprindă rugul. În timp ce era înghiţită de flăcări, toţi cei prezenţi au auzit un strigăt înabusit „Iisus Hristos!”. Oamenii adunaţi au început să murmure, apoi să strige cu furie, iar călăul s-a clătinat şi a căzut, moment în care a rostit: „Am ucis o sfântă! ”.[20]

Cenuşa Ioanei d'Arc a fost azvârlită în Sena. Sufletul ei pur, care a contribuit la salvarea patriei sale, dar care în schimb a primit condamnarea prin ardere pe rug şi acuzaţia de vrăjitorie, s-a întors la Domnul la vârsta de numai 19 ani.

Concluziile procesului Ioanei d’Arc

Cei care au pronunţat sentința au fost influenţaţi unii de iluzia dobândirii unor favoruri, alţii au fost mituiţi cu sume de bani, alţii au fost constrânşi de teamă sau pur şi simplu din dorinţa de răzbunare.Procesul său are numeroase semnificaţii, precum: a fost instrumentat ca urmare a unei decizii politice, sub presiunea ocupantului englez, încălcându-se independența judecătorilor; instanţa judiciară ecleziastică ad-hoc constituită, trebuia să respecte indicaţiile impuse de englezi, care altfel nu puteau să o judece pe Ioana d’Arc, conform legilor de război; englezii au dorit crearea unui exerciţiu de imagine, ce viza compromiterea unei eroine care a ridicat, în scurt timp, moralul trupelor franceze, pentru a transa soarta războiului în favoarea lor; eroina nu a beneficiat de apărare, nici măcar de o încercare de protecţie din partea lui Carol al VII-lea; nu a existat un cap de acuzare concludent; s-a dorit în permanentă defăimarea acuzaței, prin diverse înscenări; succesul procesului a fost asigurat prin promovarea expresă în completul de judecată a unor ierarhi vizibil filo-englezi, încălcându-se independența actului juridic[21].

Acest fals proces bisericesc a fost deschis din ordinul regelui Angliei şi condus de un judecător fără jurisdicţie şi fără competentă, un francez vândut englezilor, proces în care normele dreptului au fost violate. Realitatea este deci, că Ioana a fost condamnată de englezi, care suferiseră atâtea înfrângeri umilitoare în urma curajului eroinei franceze, şi că ei s-au folosit de acest simulacru de proces religios, pentru a dovedi astfel că, sfânta, care pornise contra lor mânată de voci supranaturale, nu era decât o eretică şi o vrăjitoare. Justiţia trebuia să certifice astfel, că Ioana d’Arc ar fi fost o vrăjitoare, şi tot astfel, că Regele Carol al VII-lea ar fi ajuns pe tron prin uzurpare, prin „maşinaţiunile diabolice ale unei vrăjitoare”. Episcopul Cochon este cel care urma să judece acest caz, însă tânăra eroină, care împotriva legilor bisericeşti, este ţinută într-o închisoare militară, nu recunoaşte legitimitatea procesului şi apelează la ajutorul Romei.

În anul 1431, semnează printr-o cruce, fiindcă nu ştia să scrie, un act de abjurare, în cimitirul din Rouen, convinsă fiind documentul se referă la altceva, apoi retractează cele conţinute de actul semnat, fapt pentru care este arsă pe rug, nu înainte de a cere să se aşeze o cruce în vârful stâlpului.

Despre sfârşitul tinerei, Charles Panati scrie în „*Cartea sfârşiturilor*”, astfel: „După ce hainele i-au fost carbonizate integral, deşi carnea nu-i fusese atinsă, lemnele aprinse au fost trase deoparte pentru ca spectatorii să vadă că sentinţa fusese îndeplinită. Au văzut-o complet goală, aflăm dintr-o sursă, dezvăluind toate secretele unei femei, iar când această imagine a fost privită suficient de mult, călăii au reaprins focul în jurul bietului cadavru. Călăii ştiau cum să ofere mulţimii contravaloarea preţului pentru spectacol”.[22]

Deşi Carol al VII-lea nu a făcut nimic pentru eliberarea eroinei, acesta este, totuşi, iniţiatorul procedurii care anulează sentinţa din 1431, şi care cere ca procesul Ioanei să fie declarat nedrept, pentru a rezulta că ajutorul pe care i-l dăduse provenea de la Dumnezeu. Abia în anul 1456, sentinţa este anulată, iar Ioana d’Arc este reabilitată, doar parţial, însă, fiindcă la acea vreme nici curtea şi nici biserica nu dorea sanctificarea sa. Totuşi, reabilitarea

[20] *Ibidem.*
[21] Constanţiu Dinulescu, *op. cit.,* p. 189.
[22] Constanţiu Dinulescu, *op. cit.,* p. 189.

sa a dat naştere unui curent de veneraţie ieşit din comun faţă de tânăra eroină, cu suflet curat al cărei instinct pentru dreptate a mers până la sacrificiul suprem.

În anul 2008, a apărut volumul „*Afacerea Ioana d'Arc*", o carte scrisă de jurnalistul francez Marcel Gay, împreună cu un fost agent al serviciilor secrete, Roger Senzig, în care se încerca dărâmarea mitului Ioana d'Arc, şi se susţinea că "fecioara de la Orleans", nu a fost o ţărancă, ci o bastardă regală, fiica ilegitimă a reginei Franţei, Isabeau de Bavaria, pe care a folosit-o ca pe propria marionetă politică, într-o operaţiune secretă denumită "Operaţiunea Fecioara", ea fiind, de fapt, foarte bine educată pentru misiunea sa.[23]

Autorii mai afirmă că tânăra nu a auzit nicio voce a lui Dumnezeu şi nu a fost arsă pe rug, ci a scăpat cu ajutorul soldaţilor englezi, a ajuns în Anglia, unde a trăit fericită mulţi ani, fiind măritată cu un cavaler francez, pe nume Robert des Armoises. Conform celor doi, Ioana d'Arc, a fost într-adevăr judecată pentru erezie în anul 1431, însă ea ar fi evadat, fiind arsă, de fapt, pe rug, o necunoscută, în locul ei. Afirmaţiile celor doi, au stârnit mânia Bisericii Catolice, dar şi a istoricilor, care au afirmat că cei doi au urmărit doar obţinerea de audienţă şi de venituri consistente de pe urma cărţii lor. Mai mult, au apărut alte foarte multe opinii care arătau că fata ar fi fost bolnavă, însă în privinţa bolii sale există mai multe diagnostice presupuse, epilepsie, migrenă, tuberculoză sau schizofrenie, toate însoţite de supoziţii pro şi contra, fără a îndeplini vreun consens din partea istoricilor. Oamenii catolici nu mai puteau avea credință în ea, care își pierduse credința în ea însăși. Toate acestea, destinate să influențeze opinia, cititorul atent le poate găsi în procesul-verbal; toate acestea, care au fost pregătite și fabricate cu cea mai mare grijă. Așa că judecătorii care avuseseră satisfacția de a vedea realizat, în totalitate sau parțial, scenariul dramei scrise în prealabil în mintea lor, s-au gândit să-și stabilească inocența într-un fel pentru posteritate. Aceasta este forța și așa este slăbiciunea acestui mare monument, dintre care argumentele juridice și teologice stau pe fundații deșarte, un monument atât de logic și atât de fragil. Aici apare slăbiciunea unei epoci altfel pline de seva și exuberanță; abuzul de logică, de formalism. Regularitatea nu este adevăr; legea nu este dreptate; a gândi în grup, conform tradiției, nu înseamnă a gândi; a judeca în conformitate cu politicile unitare și de autoritate, urmând legea celui mai puternic, a judeca conform convenției, nu înseamnă a judeca deloc. Iar judecătorii de la Rouen se îmbracă în plus, în opinia acelei lumini aproape cerești a vremii a întregii lumi învățata Universitate din Paris. Și niciun proces nu a primit o astfel de publicitate: au fost întocmite cinci copii autentice ale acestei mari sesiuni; au fost trimise circulare pentru a face concluziile cunoscut imediat prinților Europei, ecleziasticilor, orașelor; și nu era înțelept să vorbești de rău despre judecătorii servitoarei.[24]

Procesul de condamnare al lui Jeanne d'Arc este o capodoperă a parțialității sub apariția celor mai regulate proceduri. Rareori nedreptatea a luat asemănarea dreptății, în această măsură; rareori o adunare pare atât de puțin impregnată de zel pentru siguranța sufletului și a trupului unei fete sărace și sfinte; rareori cineva a invocat cu o asemenea ipocrizie propria sa imparțialitate și a arătat, de asemenea, o falsă bunăvoință spre a ajuta o femeie nelegiuită să se apere.

[23] *Ibidem*, p. 191.
[24] Constanţiu Dinulescu, *op. cit.*, p. 190.

BIBLIOGRAPHY

1. Barrett, W.P., *The Trial of Joan of Arc,* Tradus în engleză din documentele originale latine și franceze, 1932, disponibil pe : https://sourcebooks.fordham.edu/basis/joanofarc-trial.asp .
2. Constanţiu Dinulescu, *Ioana D`Arc – victima unei înscenări judiciare*, în Revista de Ştiinţe Juridice, nr. 1/2008.
3. *Ioana d'Arc (100 de personalități, Oameni care au schimbat destinul lumii, nr. 74)*, Editura DeAgostini, 2007.
4. *Pagini de aur din istoria universală Vol.2,* Nr.7-Ioana d'Arc, Editura Porţile Orientului, Iași, 2003.